

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
NARODOHOSPODÁRSKA FAKULTA**

Evidenčné číslo: 101007/B/2022/36122176490530308

BANKOVÁ ÚNIA A SIFI

Bakalárska práca

2022

Tomáš Májovský

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
NARODOHOSPODÁRSKA FAKULTA**

BANKOVÁ ÚNIA A SIFI

Bakalárska práca

Študijný program: Financie, bankovníctvo a investovanie

Študijný odbor: Ekónómia a manažment

Školiace pracovisko: Katedra bankovníctva a medzinárodných financií

Vedúci záverečnej práce: prof. Ing. Horvátová Eva, CSc.

Bratislava 2022

Tomáš Májovský

ČESTNÉ VYHLÁSENIE

Čestne vyhlasujem, že som predloženú bakalársku prácu vypracoval samostatne pod odborným dozorom prof. Ing. Evy Horvátovej, CSc. s využitím zdrojov, ktoré podľa platných noriem uvádzam v zozname použitej literatúry.

V Bratislave dňa 11.5.2022

Tomáš Májovský

POĎAKOVANIE

Chcel by som sa týmto spôsobom poďakovať vedúcej tejto bakalárskej práce prof. Ing. Eve Horvátovej, CSc. za jej odbornú pomoc, usmernenie, cenné rady a pripomienky, ako aj trpezlivosť a chápavosť, ktorú mi preukázala.

ABSTRAKT

Májovský, Tomáš: Banková únia a SIFI. [Bakalárska práca]. Ekonomická univerzita v Bratislave. Národohospodárska fakulta; Katedra bankovníctva a medzinárodných financií. Vedúci záverečnej práce: prof. Ing. Horvátová Eva, CSc. – Bratislava: NHF EU, 2022, 45s.

Cieľom tejto bakalárskej práce je vyhodnotenie zavedenia Bankovej únie a regulácie SIFI v podmienkach eurozóny. Práca pozostáva z troch kapitol, ktoré sú ďalej členené. V prvej kapitole sa venujeme teoretickej analýze udalostí a dôvodov, ktoré iniciovali vznik Bankovej únie, ako aj zmien, ktoré vyplynuli z jej zavedenia. V tejto kapitole taktiež bližšie rozoberáme tri piliere Bankovej únie, impulzy na ich vznik, funkcie, ako aj súčasný stav. Teoretický úvod ukončuje analýza systémovo významných finančných inštitúcií so zameraním na globálne systémovo významné banky, no s podkapitolou venovanou aj iným systémovo významným inštitúciám. Druhá kapitola je venovaná cieľom a metodike práce, ako aj využitým metódam skúmania. Tretia kapitola sa zaoberá posudzovaním asociácie medzi zakladajúcim/pristupujúcim statusom členských krajín Európskej únie v rámci eurozóny, ako aj analýze asociácií medzi ďalšími vybranými ukazovateľmi bankových systémov za využitia asociačnej analýzy.

Kľúčové slová:

SIFI, banková únia, regulácia, kríza, opatrenia

ABSTRACT

Májovský, Tomáš: Banking Union and SIFI. [Bachelor thesis]. University of Economics in Bratislava. Faculty of National Economy; Department of Banking and International Finance. Supervisor's name: prof. Ing. Horvátová Eva, CSc. – Bratislava: NHF EU, 2022, 45 pages.

The aim of this bachelor thesis is to evaluate the implementation of the Banking Union and SIFI regulation in the euro area. The work consists of three chapters, which are further divided. In the first chapter we deal with a theoretical analysis of the events and reasons that initiated the creation of the Banking Union, as well as the changes that resulted from its implementation. In this chapter, we also take a closer look at the three pillars of the Banking Union, the impulses for their creation, functions, as well as the current situation. The theoretical introduction concludes with an analysis of the systematically important financial institutions with a focus on the global systematically important banks, but with a subchapter devoted to other systematically important institutions. The second chapter is devoted to the aim and methodology of the work, as well as the research methods used. The third chapter deals with the assessment of the association between the founding/joining status of the countries of the European Union within the euro area, as well as the analysis of associations between other selected indicators of banking systems using association analysis.

Key words:

SIFI, banking union, regulation, crisis, measures

OBSAH

ZOZNAM TABULIEK	7
ZOZNAM GRAFOV	7
ZOZNAM SKRATIEK A ZNAČIEK	8
ÚVOD	9
1. SÚČASNÝ STAV RIEŠENEJ PROBLEMATIKY DOMA A V ZAHRANIČÍ	10
1.1 Reakcia na finančnú krízu na národnej úrovni	11
1.2 Reakcia na finančnú krízu na globálnej úrovni	11
1.3 Bazilej III	11
1.4 Banková únia	13
1.5 Koncept a vznik Bankovej únie	14
1.5.1 Dôvody vzniku Bankovej únie	14
1.5.2 Dôsledky vyplývajúce zo vzniku Bankovej únie.....	14
1.6 Piliere Bankovej únie.....	15
1.6.1 Jednotný mechanizmus dohľadu (SSM).....	16
1.6.1.1 Jednotný mechanizmus dohľadu a vyplývajúce obavy.....	16
1.6.2 Jednotný rezolučný mechanizmus (SRM)	17
1.6.2.1 Dôvody potreby vzniku Jednotného rezolučného mechanizmu	18
1.6.2.2 Vznik a funkcie Jednotného rezolučného mechanizmu.....	19
1.6.3 Jednotný systém ochrany vkladov (EDIS).....	21
1.6.3.1 Potreba vzniku Jednotného systému ochrany vkladov	21
1.7 Systémovo významné finančné inštitúcie (SIFI)	23
1.7.1 Globálne systémovo významné banky (G-SIBs).....	24
1.7.1.1 Metodika identifikácie G-SIBs	24
1.7.1.2 Požiadavky na G-SIBs	26
1.7.2 Iné systémovo významné inštitúcie (O-SII)	27
2. CIEĽ PRÁCE, METODIKA PRÁCE A METÓDY SKÚMANIA	29
2.1 Cieľ práce.....	29
2.2 Metodika práce a metódy skúmania	29
3. VÝSLEDKY PRÁCE A DISKUSIA	31
3.1 Diskusia	35
ZÁVER	37

ZOZNAM TABULIEK

Tabuľka 1. Vybrané ukazovatele bankových systémov zakladajúcich členských štátov eurozóny z decembra 2019	31
Tabuľka 2. Vybrané ukazovatele bankových systémov prístupujúcich členských štátov eurozóny od roku 2004 z decembra 2019	31
Tabuľka 3. Asociačná tabuľka	34
Tabuľka 4. Tabuľka teoretických početností	34
Tabuľka 5. Miery asociácie medzi ukazovateľmi bankového sektora eurozóny	35

ZOZNAM GRAFOV

Graf 1. Vybrané ukazovatele bankových systémov zakladajúcich členských štátov eurozóny z decembra 2019	32
Graf 2. Vybrané ukazovatele bankových systémov prístupujúcich členských štátov eurozóny od roku 2004 z decembra 2019	32
Graf 3. Počet úverových inštitúcií v zakladajúcich a prístupujúcich členských štátoch eurozóny od roku 2004 z decembra 2019	33

ZOZNAM SKRATIEK A ZNAČIEK

- BCBS – Bazilejský výbor pre bankový dohľad
- BRRD – Smernica o ozdravení a riešení krízových situácií bánk
- BÚ – Banková únia
- CET 1 – Vlastný kapitál Tier 1
- CI – Úverové inštitúcie
- DGS – Vnútroštátne systémy ochrany vkladov
- D-SIBs – Domáce systémovo významné inštitúcie
- EBA – Európsky orgán pre bankovníctvo
- EBF – Európska banková federácia
- ECB – Európska centrálna banka
- EDIS – Jednotný systém ochrany vkladov
- EÚ – Európska únia
- FSB – Rada pre finančnú stabilitu
- FSF – Fórum finančnej stability
- GHOS – Skupina guvernérov a vedúcich predstaviteľov dohľadu
- G-SIBs – Globálne systémovo významné banky
- HLA – Vyššia absorpcia strát
- KP – Kapitálová primeranosť
- LCR – Pomer krytia likvidity
- MFI – Peňažné finančné inštitúcie
- NBS – Národná banka Slovenska
- NSFR – Pomer čistého stabilného financovania
- O-SII – Iné systémovo významné inštitúcie
- RVA – Rizikovo vážené aktíva
- SIFI – Systémovo významné finančné inštitúcie
- SRF – Jednotný fond na riešenie krízových situácií
- SRM – Jednotný rezolučný mechanizmus
- SSM – Jednotný mechanizmus dohľadu
- TBTF – Príliš veľké na to, aby zlyhali (z anglického „*Too big to fail*“)
- TLAC – Celková kapacita pre absorpciu strát
- ZFEÚ – Zmluva o fungovaní Európskej únie

ÚVOD

Banky sú neoddeliteľnou súčasťou našich dennodenných životov s obrovským vplyvom na našu, ako aj celosvetovú ekonomiku. Napriek významnosti bankového sektora, finančná kríza v rokoch 2007-2010, kedy sa na záchranu bánk museli použiť prostriedky vnútroštátnych daňových poplatníkov, nasledujúc morálnym pobúrením, poukázala na viacero nedostatkov v tejto oblasti a bola podnetom pre navrhovanie a implementáciu súboru mnohých právnych a inštitucionálnych reforiem a inovácií, vrátane sformovania Bankovej únie.

Odozvou na problémy vzniknuté v dôsledku finančnej krízy totižto nebola odpoveď na európskej úrovni, ktorú by sme od jednotného finančného trhu mohli očakávať, no práve naopak, bol ňou súbor nekoordinovaných jednostranných reakcií členských štátov v snahe zachrániť svoje vnútroštátne finančné systémy. Nasledujúca dlhová kríza ešte viac poukázala na previazanosť členských štátov so zdravím bánk a na nevyhnutnosť vytvorenia infraštruktúry, ktorá by zabezpečovala dohľad, reguláciu, finančnú integráciu, ako aj stabilitu na dosiahnutie bezpečnejšieho a spoľahlivejšieho európskeho bankového systému a prinavrátanie stratenej dôvery. Banková únia vznikla ako prostriedok na vytvorenie konzistentného spôsobu uplatňovania pravidiel v rámci zúčastnených krajín, ako aj na zamedzenie nežiadúcej prepojenosti medzi zdravím bánk a jednotlivými členskými štátmi. Banková únia, ako ju poznáme dnes, pritom pozostáva z dvoch pilierov plne uplatňovaných v praxi, zatiaľ čo na zavedenie tretieho stále čakáme.

Hlavným cieľom našej bakalárskej práce je vyhodnotenie zavedenia Bankovej únie a regulácie SIFI v podmienkach eurozóny. V teoretickej časti sa preto bližšie pozrieme na udalosti, ktoré viedli ku vzniku Bankovej únie, pokúsime sa poskytnúť analýzu dôvodov, dôsledkov, ako aj troch hlavných pilierov Bankovej únie, vrátane ich funkcií a na záver sa budeme venovať problematike SIFI so zameraním na globálne systémovo významné banky, no spomenieme aj iné systémovo významné inštitúcie.

Prostredníctvom metód asociačnej analýzy sa následne v praktickej časti zameriame na skúmanie asociácie, resp. kontingencie medzi nami vybranými ukazovateľmi bankového sektora eurozóny.

1. Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

Veľkým testom pre Európsku úniu bola celosvetová finančná kríza, ktorá postihla nielen americký trh v rokoch 2007-2010. Táto finančná kríza bola zapríčinená vystavením obrovského množstva finančných produktov, nazývaných ako „sub-prime“ hypotéky. „Sub-prime“ hypotéky boli hypotéky poskytované dlžníkom s vysokým úverovým rizikom za zodpovedajúce vysoké úrokové sadzby. Klesajúce ceny nehnuteľností v roku 2007 následne viedli k neistote ohľadom veľkosti a koncentrácie expozícií bánk voči takýmto produktom. V Európe sa straty bánk, súvisiace s rizikovými hypotékami, prvýkrát objavili v júli 2007. IKB, nemecká štátna banka, oznámila výrazné straty v kontexte jedného z ich investičných nástrojov, ktorý musel byť následne zachraňovaný nemeckou vládou. V auguste 2007 finančná kríza vyvrcholila do nedôvery v bankový systém, kedy ratingové agentúry znížili hodnotenia rady nástrojov súvisiacich s rizikovými hypotékami. BNP Paribas, jedna z hlavných európskych a francúzskych bánk, následne zmrazila tri investičné fondy v dôsledku strát z rizikových hypoték. Nedostatok dôvery taktiež viedol k zmrazeniu medzibankových peňažných trhov. Na riešenie problému likvidity následne Európska centrálna banka (ECB) ponúkla 95 miliárd EUR.¹

Európska únia prvú vlnu finančnej krízy v roku 2007 prežila bez väčších následkov. Európska komisia už vtedy začala poukazovať na nedbalé investície, zlý manažment likvidity a v neposlednom rade na nezodpovedné požičiavanie, avšak k ďalším väčším ochranným opatreniam nedošlo. Komisári totižto neboli jednotní v otázke väčšej opatrnosti na trhu.

Po tejto kríze likvidity nastala prvá vážnejšia situácia, kedy si ľudia prvýkrát od roku 1945 začali rapídne vyberať peniaze zo svojich účtov. V septembri 2007 ľudia hromadne stáli pred pobočkami banky Northern Rock v Spojenom kráľovstve, kde v dôsledku straty dôvery v solventnosť tejto banky, žiadali o vybratie svojich finančných prostriedkov. Možnosť využitia internet banking na rýchlosti vyberania vkladov len pridalo. Túto situáciu zmenilo až zaručenie sa ministerstva financií Spojeného kráľovstva za ako budúce, tak aj existujúce vklady.

---

¹ TEIXEIRA, Pedro Gustavo. *The Legal History of the European Banking Union: How European Law Led to the Supranational Integration of the Single Financial Market*. 2020. ISBN 978-1-50994-063-9.

EÚ zažívala v roku 2008 najväčší rast cien za posledných 14 rokov, pričom začalo hroziť, že sa kvôli rastu ceny ropy a energií dostane do inflačnej špirály. ECB ale stále stála proti znižovaniu úrokových mier.

1.1 Reakcia na finančnú krízu na národnej úrovni

V čase rozšírenia finančnej krízy do Európy v roku 2008, napriek existencii niektorých európskych minimálnych pravidiel a koordinačných mechanizmov, pre banky bolo zavedených 27 rôznych regulačných systémov, ktoré boli do veľkej miery založené na vnútroštátnych pravidlách a vnútroštátnych záchranných opatreniach. V dôsledku tohto nebol predkrízový rámec schopný reagovať na finančnú krízu, predovšetkým jej systémový charakter. Ako príklad môžeme uviesť absenciu nástrojov na riešenie kolapsu veľkých cezhraničných bánk.²

1.2 Reakcia na finančnú krízu na globálnej úrovni

Reforma globálneho finančného systému začala na Londýnskom summite v roku 2009, kedy zástupcovia G-20 rozhodli o nahradení Fóra finančnej stability (FSF) Radou pre finančnú stabilitu (FSB), ktorá mala predstavovať pevnejšiu inštitucionálnu základňu so širším mandátom na podporu finančnej stability. Jednou z jej úloh bola identifikácia a zriadenie kolégií pre **systemovo dôležité finančné inštitúcie (SIFI)**, ako aj rozvoj pohotovostného plánovania pre krízový manažment.

1.3 Bazilej III

Finančná kríza poukázala na nedostatočnosť regulácie, ako aj na potrebu jej zmeny, aby pôsobila viac proticyklicky. Problémy bánk v oblasti likvidity a kapitálovej primeranosti mali byť korigované pravidlami smernice Bazilej II, no keďže tieto sa ukázali ako nepostačujúce, v roku 2010 sa po dvoch rokoch rokovaní Skupina guvernérov a vedúcich predstaviteľov dohľadu (GHOS) – riadiaci orgán Bazilejského výboru pre bankový dohľad (BCBS) – dohodli na takzvanom rámci „Bazilej III“. Kapitálová primeranosť (KP)

---

² A comprehensive EU response to the financial crisis: substantial progress towards a strong financial framework for Europe and a banking union for the eurozone: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/hr/MEMO_14_244

predstavovala podiel vlastného kapitálu banky ku rizikovo váženým aktívam (RVA), pričom pre banky znamenala povinnosť udržiavať určitú minimálnu výšku regulačného kapitálu vzhľadom na objem a rizikovosť svojich aktív.³

Nové pravidlá Bazilej III stanovili kvalitnejší kapitál bánk harmonizáciou definície vlastného kapitálu Tier 1 (Common Equity Tier 1 – CET 1) a povolením len tých nástrojov, ktoré disponovali najvyššou schopnosťou absorbovať straty. Boli to tie, ktoré mali podobné vlastnosti ako kmeňové akcie, ktoré boli kedykoľvek k dispozícii na absorbovanie strát.

Zvýšenie množstva kapitálu sa malo dosiahnuť zvýšením minimálnej požiadavky na CET 1 z 2 percent na 4,5 percent RVA. Toto bolo doplnené o:

- rezervu na zachovanie kapitálu vo výške 2,5 % CET 1 pre banky na prekonanie nepriaznivého obdobia,
- proticyklickú rezervu vo výške až 2,5 % CET 1 pre banky na akumuláciu dodatočného kapitálu počas hospodárskej expanzie na vyrovnanie s možnou recesiou.⁴

Spolu s dodatočným kapitálom Tier 1 a Tier 2 sa minimálne kapitálové požiadavky podľa Bazilej III stanovili na minimálnu hodnotu 10,5 percenta.

Po prvýkrát sa pravidlá likvidity začali vzťahovať aj na banky. Pozostávali z ukazovateľa krytia likvidity (Liquidity coverage ratio – LCR), kedy banky museli držať vysokokvalitné likvidné aktíva na krytie likvidity po dobu 30 dní, a pomeru čistého stabilného financovania (Net stable funding ratio – NSFR), kde banky museli zabezpečiť svoje stabilné financovanie s minimálnym horizontom jedného roka. Cieľom týchto ukazovateľov bolo zvýšenie odolnosti bánk v obdobiach nedostatku likvidity, ako tomu bolo aj počas finančnej krízy.

---

³ SZPYRC, Miroslav a NOVOTA Daniel. *Bazilejské dohody o kapitáli a kapitálová primeranosť bánk v SR. 2013*. ISSN 1335-0900.

⁴ TEIXEIRA, Pedro Gustavo. *The Legal History of the European Banking Union: How European Law Led to the Supranational Integration of the Single Financial Market*. 2020. ISBN 978-1-50994-063-9.

Obmedzenia bánk boli rozšírené aj o aplikáciu pákového pomeru vo výške 3 percent CET 1, t.j. minimálny pomer kapitálu k celkovým aktívam, čím sa obmedzil potenciálny pákový efekt banky. Zaviedli sa aj osobitné opatrenia na riešenie inštitúcií, ktoré sú „**príliš veľké na to, aby zlyhali**“ („*too big to fail*“ – *TBTF*). BCBS zaviedla metodiku ako na identifikáciu „globálnych systémovo dôležitých bánk“ (G-SIB), tak aj na ich vystavenie dodatočným kapitálovým požiadavkám pre zabránenie ich kolapsu.

Finančná kríza viedla ku kolapsu štruktúry jednotného finančného trhu, kedy nad európskym právom a kompetentnými orgánmi dominovala národná suverenita, čo sa pri riešení krízy odzrkadlilo jednostrannými reakciami členských štátov. Finančná kríza tak potvrdila, že európsku finančnú stabilitu nemožno zabezpečiť vnútroštátnymi právomocami, pokiaľ jednotný finančný trh nebude renacionalizovaný. Zachovanie integrity jednotného finančného trhu podnietilo súbor ďalších právnych a inštitucionálnych inovácií s cieľom prekonať nedostatky pomocou tzv. integrácie prostredníctvom riadenia. Došlo k inštitucionalizácii globálnych reakcií, čo zahrňovalo nahradenie FSF za FSB, ako aj prijatie rozsiahlych globálnych regulačných noriem a rozvoj štruktúrovaného globálneho riadenia financií. Napriek dôsledkom finančnej krízy medzi členskými štátmi stále neexistovali žiadne európske opatrenia týkajúce sa rozdelenia rizika alebo krízového riadenia.

1.4 Banková únia

Udalosti finančnej krízy z roku 2008 a následné prehĺbenie štátneho dlhu poukázali na to, ako rýchlo sa môžu finančné problémy v dôsledku prepojenosti verejného a bankového sektora preniesť v menovej únii, akou jej aj eurozóna, do iných krajín EÚ. Banková únia bola vytvorená ako nástroj na zavedenie konzistentného spôsobu uplatňovania pravidiel v rámci zúčastnených krajín pre dosiahnutie jednotného, transparentnejšieho a bezpečnejšieho trhu pre banky.⁵ Vznik bankovej únie pritom nebol spontánny. Bol výsledkom postupného nadnárodného procesu integrácie a premyslených rozhodnutí s cieľom dosiahnuť právny a inštitucionálny poriadok pre integrovaný trh.

---

⁵ Banking Union:

<https://www.bankingsupervision.europa.eu/about/bankingunion/html/index.en.html>

1.5 Koncept a vznik Bankovej únie

Začiatky Bankovej únie (BÚ) sa datujú späť do roku 2012, kedy predseda Európskej rady v spolupráci s predsedami Európskej komisie a prezidentom Európskej centrálnej banky vypracovali precízny a časovo ohraničený plán na dosiahnutie jednotnej hospodárskej menovej únie.⁶

1.5.1 Dôvody vzniku Bankovej únie

Jedným z hlavných dôvodov vzniku Bankovej únie bolo ohrozujúce prepojenie medzi bankami a jednotlivými členskými štátmi. Po finančnej kríze zdravie bánk do veľkej miery záviselo od podpory z verejných prostriedkov, teda aj od fiškálnej kapacity príslušných členských štátov. Toto viedlo k renacionalizácii jednotného finančného trhu, pričom pochopiteľne banky z členských štátov s väčšou kapacitou odolali kríze lepšie ako tie, ktoré mali kapacitu menšiu, resp. ich veľkosť túto kapacitu presahovala. Takéto banky boli potom buď rozdelené pozdĺž vnútroštátnych hraníc alebo zachránené na úkor udržateľnosti verejných financií daného členského štátu.⁷

Záchrana bánk verejnými financiami naopak oslabila schopnosť členských štátov splácať svoj dlh, čím sa finančná kríza preklopila do krízy dlhovej a vytvoril sa tak začarovaný kruh medzi členskými štátmi a zdravím bánk. Tomuto na zlepšení nepridával ani fakt, že domáce banky boli častokrát kupcami štátneho dlhu, čo vytvorilo priame spojenie medzi bankami a štátmi.

1.5.2 Dôsledky vyplývajúce zo vzniku Bankovej únie

Banková únia mala za úlohu prerušiť tento začarovaný kruh zavedením integrovaného európskeho bankového dohľadu. Takýto dohľad by predstavoval presun kompetencií a záväzkov z národnej úrovne na európsku úroveň bankového systému vo forme presadzovania Jednotného súboru pravidiel na zabezpečenie jednotného uplatňovania

---

⁶ Banková únia: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/sk/sheet/88/bankova-unia>

⁷ TEIXEIRA, Pedro Gustavo. *The Legal History of the European Banking Union: How European Law Led to the Supranational Integration of the Single Financial Market*. 2020. ISBN 978-1-50994-063-9.

Bazilej III a spoločného systému poistenia vkladov, vzhľadom na zlyhanie predchádzajúcej fázy integrácie prostredníctvom správy verejných vecí.

Na rozdiel od doterajšieho riešenia krízových situácií vnútroštátnymi nástrojmi, by riešenie problémov európskych bánk mal na starosti jeden orgán a jeden právny režim, pričom by náklady na riešenie znášal jeden fond financovaný bankami. Týmto by sa vysporiadanie s ťažkosťami bánk v obdobiach krízy stalo centralizované, financované z ich vlastných prostriedkov a nepodliehajúce národným úvahám.⁸ Keďže by takto banky nepodliehali vnútroštátnym orgánom, uplatňovanie európskeho právneho poriadku by zabezpečilo ich nezávislosť od fiškálnej kapacity príslušného členského štátu v obdobiach nepriazne. Pri finančnej kríze sa prostriedky na záchranu bánk získavali aj od vnútroštátnych daňových poplatníkov, čo vyvolalo veľké morálne pobúrenie, no od tohto bremena by boli zavedením nových opatrení oslobodení. Banková únia by tak predstavovala významné prerušenie tradičnej spätosti bánk s národnou suverenitou.

V neposlednom rade by v prípade bankovej krízy spoločný systém poistenia vkladov poskytoval istotu náhrady vkladov bez ohľadu na to, v ktorej členskej krajine banka sídli, čím by sa odstránila aj nevyhnutnosť rozlišovania hodnoty eurových vkladov na báze umiestnenia v príslušných členských štátoch.

1.6 Piliere Bankovej únie

Banková únia bola postavená na troch základných pilieroch, pričom medzi tieto zaraďujeme – Jednotný mechanizmus dohľadu (Single supervisory mechanism – SSM), Jednotný mechanizmus riešenia krízových situácií, nazývaný tiež ako Jednotný rezolučný mechanizmus (Single resolution mechanism – SRM) a v neposlednom rade je to Jednotný systém ochrany vkladov (European deposit insurance scheme – EDIS). Prvé dva spomínané piliere sú momentálne plne uplatňované v praxi, zatiaľ čo tretí pilier by mal do platnosti vstúpiť až od roku 2024.

---

⁸ CAVALLO, Giulia Rosa Maria. *European Banking Union: An Immediate Tool for Euro Crisis Management and a Long-Term Project for the Single Market*. 2014. ISBN 978-88-98650-16-3.

1.6.1 Jednotný mechanizmus dohľadu (SSM)

Na samite eurozóny v júni 2012 padlo rozhodnutie o prenesení kompetencií v rámci bankového dohľadu na európsku úroveň vo forme transferu týchto kompetencií na ECB. Presun sa uskutočnil na základe nariadenia Európskej rady, ktoré bolo prijaté na základe článku 127 ods. 6 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ), ktoré nadobudlo účinnosť 3. novembra 2013.⁹ Nariadením bol zriadený systém finančného dohľadu SSM, zložený z ECB a príslušných národných orgánov (na Slovensku je to Národná banka Slovenska – NBS), pričom dátum jeho implementácie pripadol na nasledujúci rok, konkrétne na 4. november 2014. Transfer kompetencií na ECB mal zabezpečiť kredibilitu bezodkladného spustenia SSM bez dlhého prechodného obdobia. Na mechanizme európskeho bankového dohľadu automaticky participovali všetky krajiny eurozóny, avšak zapojiť sa mohli aj členské štáty mimo eurozóny (napr. Bulharsko a Chorvátsko). Pre krajiny EÚ, ktoré do európskeho bankového dohľadu zapojené nie sú, platí, že ECB môže spolu s príslušnými vnútroštátnymi orgánmi dohľadu uzavrieť memorandum o porozumení spolupráce v záležitostiach dohľadu.¹⁰

Finančná kríza nám ukázala, ako rýchlo sa môžu finančné problémy rozšíriť v monetárnej únii, akou je aj eurozóna, vyúsťujúc v stratu dôvery v bankový systém. SSM vznikol ako prostriedok na zvýšenie dohľadu, stability, finančnej integrity, ako aj odolnosti bánk s cieľom dosiahnuť bezpečnejší a spoľahlivejší európsky bankový systém.

1.6.1.1 Jednotný mechanizmus dohľadu a vyplývajúce obavy

Spolu s presunom širokého spektra kompetencií bankového dohľadu na ECB sa spojili aj tri hlavné obavy, ktoré sa neskôr odzrkadlili v návrhu základných ustanovení nariadenia o SSM.

Prvým zdrojom obáv boli pochybnosti o zachovaní cenovej stability ako dominantného cieľa ECB pri výkone menovej politiky v súčinnosti s výkonom bankového dohľadu, ako aj úloh centrálnej banky. Niektorí sa totižto nazdávali, že takouto kombináciou by sa

---

⁹ TEIXEIRA, Pedro Gustavo. *The Legal History of the European Banking Union: How European Law Led to the Supranational Integration of the Single Financial Market*. 2020. ISBN 978-1-50994-063-9.

¹⁰ Single Supervisory Mechanism:

<https://www.bankingsupervision.europa.eu/about/thessm/html/index.en.html>

naskytla možnosť stretu záujmov, kedy by napríklad pri poskytovaní likvidity bankovému systému mohlo dôjsť ku konfliktu záujmov dohľadu a menovej politiky.

Taktiež tu vznikala obava obmedzenia jurisdikcie SSM na členské štáty eurozóny a vylúčenia štátov mimo nej na participácii na hlbšie integrovanom jednotnom finančnom trhu, vrátane City of London, ako hlavného finančného centra.

Poslednou bolo, že prenos kompetencií dohľadu na ECB by znamenal aj prenos jej štatutárnej nezávislosti do úloh dohľadu, čo by bolo proti jeho základnej povahe, vyžadujúcej hlbšiu zodpovednosť voči politickým inštitúciám z dôvodu možného dopadu na prostriedky daňových poplatníkov. Na druhej strane by ale politická zodpovednosť za bankový dohľad mohla podryť nezávislosť ECB pri výkone monetárnej politiky.

To, či inštitúcia patrí pod dohľad príslušného národného orgánu alebo spadá priamo pod dohľad ECB, bolo taktiež zakotvené do ustanovení nariadení SSM na základe významnosti danej inštitúcie, pričom rozlišujeme:

- systémovo významné inštitúcie (vrátane systémovo významných bánk),
- ostatné (*other*).

Toto rozdelenie je na základe viacerých kritérií – veľkosť, cezhraničné aktivity, priama verejná finančná pomoc a hospodársky význam – ktoré sú ďalej bližšie definované. Odhliadnuc od týchto kritérií, banka môže byť klasifikovaná ako významná aj v tom prípade, ak patrí medzi tri najvýznamnejšie banky so sídlom v konkrétnej krajine.¹¹ Významné inštitúcie spadajú pod priamy dohľad ECB, pričom v súčasnosti tvorí túto časť až 115 významných bánk. Banky, považované za menej významné, označujeme aj ako menej významné inštitúcie, pričom spadajú pod dohľad vnútroštátnych orgánov, avšak stále v úzkej spolupráci s ECB.

1.6.2 Jednotný rezolučný mechanizmus (SRM)

Jednotný rezolučný mechanizmus, tiež nazývaný aj ako jednotný mechanizmus riešenia krízových situácií, tvorí druhý pilier bankovej únie, vzťahujúci sa na banky spadajúce pod

---

¹¹ What makes a bank significant?:

<https://www.bankingsupervision.europa.eu/banking/list/criteria/html/index.en.html>

SSM. Napriek sprísnenému dohľadu, kolaps alebo možný kolaps SRM efektívne riadi s cieľom nájsť také riešenie reštrukturalizácie banky, ktoré predstavuje najmenšie možné riziko dopadu na širšiu ekonomiku a finančnú stabilitu. Toto dosahuje prostredníctvom Rady pre jednotnú rezolúciu (SRB) a jednotného rezolučného fondu (SRF), financovaného bankovým sektorom.

1.6.2.1 Dôvody potreby vzniku Jednotného rezolučného mechanizmu

Finančnej kríze ako v Európe, tak aj vo svete, dominovali rozhodnutia jednotlivých členských krajín, ktoré sa prikláňali na stranu záchrany bánk prostredníctvom verejných prostriedkov, čo následne viedlo k vzniku morálneho hazardu, ako aj preklopeniu do krízy štátneho dlhu. Tieto názory podporovalo viacero dôvodov.

V prvom rade neexistoval krízový režim riešenia problémov bánk, ktorý by riešil funkcie bankových inštitúcií, akými sú napr. poskytovanie platobných a iných bankových služieb. Nespôsobilosť plne vykonávať tieto úkony by pritom ovplyvnila nielen hospodársku činnosť ako takú, no v dôsledku prepojenosti bánk s trhovými infraštruktúrami by spôsobila nákazu, šíriacu sa naprieč celým finančným systémom. Keďže medzi hlavné funkcie banky zaraďujeme transformáciu krátkodobých vkladov na dlhodobé pôžičky, banky, napr. v prípade bankrotu, nedisponovali dostatkom finančných prostriedkov na vyplatenie vkladateľov. V prípade finančnej krízy, kedy nebol stanovený rámec zohľadňujúci tieto funkcie, preto pre hospodárstvo znamenala záchrana bánk prostredníctvom prostriedkov vnútroštátnych daňových poplatníkov výhodnejšiu možnosť ako ich kolaps.

Taktiež neexistoval žiadny režim riešenia problémov spojených s cezhraničnými dopadmi kolapsov bánk. Na jednej strane zlyhanie banky s významnými cezhraničnými operáciami viedlo k narušeniu viacerých finančných systémov, pričom nekoordinované reakcie zúčastnených strán mohli zvýšiť náklady na záchranu banky, čím by sa táto možnosť mohla stať nevýhodnou. Na strane druhej mali vnútroštátne orgány, v prípade kolapsu banky s významnými cezhraničnými aktivitami, motiváciu minimalizovať svoje náklady z dôvodu možného prerozdelenia aktív pozdĺž hraníc, čím sa opäť záchrana bánk ukázala ako najmenej nákladná možnosť.

Azda najdôležitejším dôvodom bolo, že niektoré banky boli natoľko významné a komplexné v zmysle ich veľkosti, ako aj úlohy, ktorú zohrávali v národných finančných systémoch, že ich kolaps by viedol k ekonomickým, finančným, ako aj sociálnym nákladom, ktoré by výrazne prevyšovali náklady nevyhnutné na ich záchranu. Takéto inštitúcie dostali prívlastok ako „príliš veľké na to, aby zlyhali“ (TBTF). Ich záchrana z verejných prostriedkov pritom predstavovala vznik morálneho rizika. Takáto previazanosť následne medzi členskými štátmi a zdravím bánk, ako už bolo spomínané vyššie, vyvrcholila do krízy štátneho dlhu.

1.6.2.2 Vznik a funkcie Jednotného rezolučného mechanizmu

Odpoveď na problémy, vyskytnuté viac ako dekádu dozadu, sa odzrkadlila v roku 2011 do základných prvkov potrebných na efektívne riešenie krízových situácií, keď na zasadnutí v Cannes potvrdili „kľúčové atribúty účinných režimov riešenia krízových situácií pre finančné inštitúcie“ Rady pre finančnú stabilitu. Cieľom aplikácie týchto prvkov bolo promptné riešenie krízových situácií finančných inštitúcií bez narušenia kontinuity dôležitých ekonomických operácií, ako aj vystavenia daňových poplatníkov strate z podpory platobnej schopnosti.¹²

S týmto súviseli aj dve požiadavky FSB:

- zavedenie režimu riešenia krízových situácií pre všetky systémovo významné inštitúcie,
- vytvorenie orgánu pre riešenie krízových situácií so širokým spektrom kompetencií.

Na základe spomínaných kľúčových atribútov bola na jar 2014 prijatá smernica o ozdravení a riešení krízových situácií bánk (BRRD). Účinnosť nadobudla 1. januára 2015, avšak oprávnenie vykonávať rezolúcie bánk vstúpilo do platnosti 1. januára 2016. SRM poskytol inštitucionálny rámec na uplatňovanie BRRD v rámci Bankovej únie, pričom ho tvoril Jednotný výbor pre riešenie krízových situácií (SRB) na centralizované

---

¹² Smernica Európskeho parlamentu a Rady:
<https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2012:0280:FIN:SK:PDF>

rozhodovanie a Jednotný fond na riešenie krízových situácií (SRF) na financovanie riešenia krízových situácií, ktorý spadá pod SRB. Smernica BRRD (2014/59/EÚ), bola pozmenená prijatím BRRD II 20. mája 2019 (2019/879) v súvislosti so zmenami kapacity úverových inštitúcií a investičných spoločností na absorpciu strát.¹³

V rámci smernice sa stanovili nielen kroky v prípade intervencie, ale aj kroky prevencie na zefektívnenie procesov v čase krízy. Každá banka EÚ musí mať na základe tejto smernice vypracovaný plán ozdravenia v prípade krízovej situácie, aktualizujúc ho každý rok. V prípade nenávratného zhoršenia situácie banky, môžu vnútroštátne orgány vykonávať včasné intervencie vo forme výmeny vedenia, vykonávania reforiem a žiadosti o vypracovanie plánu na reštrukturalizáciu dlhu. Proces riešenia krízových situácií by sa mal začať, keď inštitúcia už nie je životaschopná alebo pravdepodobne nebude životaschopná, pričom je jednotlivý a závislý od vypracovaného plánu riešenia krízovej situácie.

SRB je ústredným orgánom pre riešenie krízových situácií bankovej únie, ktorý bol založený ako agentúra EÚ s právnou subjektivitou. SRB prijíma plány riešenia krízových situácií, ako aj rozhodnutia o riešení krízových situácií nielen významných bánk, ktoré sú pod priamym dohľadom ECB, ale aj menej významných bánk, v prípade nevyhnutnosti využitia SRF. Rozhodnutia SRB majú formu „schémy riešenia krízových situácií“, určujúc konkrétne nástroje riešenia krízovej situácie a využitia SRF, ktoré sú následne vnútroštátne orgány povinné implementovať v súlade s ich predpismi, čím sa smernica BRRD transponuje do ich jurisdikcie. Cieľom SRB je dosiahnuť efektívnejšie a systematickejšie plánovanie na zamedzenie negatívnych vplyvov zlyhania banky ako na hospodárstvo, tak aj na finančnú stabilitu.¹⁴

Jednotný fond na riešenie krízových situácií (SRF) je núdzový fond, ktorý možno za určitých podmienok využiť v čase krízy. Je budovaný počas 8 rokov (2016-2023) ročnými príspevkami bánk stanovených zákonom. Vo všetkých 21 krajinách Bankovej únie sa ročné príspevky zakladajú na ich pasívach a rizikách, ktoré prijímajú s tým, že SRF má dosiahnuť minimálne 1% z objemu krytých vkladov úverových inštitúcií. Od júla 2021

---

¹³ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/879: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/sk/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019L0879&from=EN>

¹⁴ About the Single Resolution Board: <https://www.srb.europa.eu/en>

SRF predstavuje približne 52 miliárd EUR.¹⁵ Cieľom SRF je poskytnúť dočasnú okamžitú podporu bankám v prípade krízových situácií. Bremeno podpory banky v prípade zlyhania znášajú v prvom rade akcionári a veritelia banky. Príspevok z jednotného rezolučného fondu môže byť použitý len v prípade, ak sa straty vo výške 8% celkových pasív banky preniesli na akcionárov a veriteľov, avšak aj v takomto prípade len do výšky 5% celkových pasív banky.¹⁶ Od roku 2022 je naplánované zavedenie spätného zabezpečenia SRF, ako dodatočného núdzového fondu.

1.6.3 Jednotný systém ochrany vkladov (EDIS)

V novembri 2015 Európska komisia predložila návrh Jednotného systému ochrany vkladov (The European deposit insurance scheme – EDIS), ako tretieho piliera Bankovej únie. Bol pritom prezentovaný ako súčasť prijatého balíka opatrení na znižovanie rizík Bankovej únie spolu s implementáciou BRRD, spoločného zabezpečovacieho mechanizmu pre SRF a ďalších krokov na redukcii rizík v bankovom sektore, najmä zavedením limitov v kontexte expozícií bánk voči jednotlivým štátom.

Jedným z cieľov vytvorenia EDIS bolo zlepšenie existujúcich pravidiel v rámci zabezpečenia jednotného zaobchádzania s vkladateľmi v celej EÚ v prípade zlyhania banky, nezávisle od umiestnenia jednotlivých bánk, za účelom celkovej finančnej stability na jednotnom trhu. Boli pritom navrhnuté tak, aby zabránili panickým výberom vkladov, ako tomu bolo napríklad počas finančnej krízy v prípade banky Northern Rock, kedy sa banka stala insolventnou.

1.6.3.1 Potreba vzniku Jednotného systému ochrany vkladov

Ako finančná kríza ukázala, skutočnosť, že vnútroštátne systémy ochrany vkladov (DGS) sa odlišovali svojimi vlastnosťami a financovaním, mala niekoľko dôsledkov.

---

¹⁵ Single Resolution Fund grows by €10.4 billion to reach €52 billion: <https://www.srb.europa.eu/en/content/single-resolution-fund-grows-eu104-billion-reach-eu52-billion>

¹⁶ Ozdravenie a riešenie krízových situácií bánk: <https://www.consilium.europa.eu/sk/policies/banking-union/single-rulebook/bank-recovery-resolution/>

V prvom rade systém ochrany vkladov v prípade väčšej krízy nebol schopný zabezpečiť rovnaký rozsah krytia vkladov. Týmto sa zvýšila pravdepodobnosť finančnej nestability a šírenia finančnej nákazy z tých členských štátov, ktoré disponovali slabšími systémami ochrany vkladov.

Takéto rozdiely taktiež predstavovali prekážky v integrácii trhu. Banky, ktorých domovské krajiny mali silnejší systém ochrany vkladov, sa mohli rozhodnúť pre cezhraničnú expanziu na báze pobočiek, ktoré by takto zostali chránené systémom ochrany vkladov domovskej krajiny. Naopak, banky so sídlom v domovských krajinách so slabšími systémami ochrany vkladov by si pravdepodobne museli založiť dcérske spoločnosti v iných členských štátoch, s cieľom poskytovať rovnaký stupeň krytia vkladov ako miestne banky, čím by podliehali vyšším vstupným nákladom. Toto by mohlo zapríčiniť narušenie hospodárskej súťaže medzi bankami a viesť k nerovnakému zaobchádzaniu s vkladateľmi v rámci členských štátov, ako aj medzi nimi.

V neposlednom rade, rôzne úrovne ochrany vkladov spôsobili, že hodnota uložených eur sa v jednotlivých členských štátoch líšila, čo bolo proti menovej únii a narúšalo dôveru v jednotnú menu, ako to ukázala aj grécka banková kríza v roku 2015.

Zriadenie SSM a SRM viedlo taktiež k nesúladu kompetencií s DGS. Zatiaľ čo aktivácia systémov ochrany vkladov zostala vnútroštátnou zodpovednosťou, stále zostala do veľkej miery závislá od vydaných rozhodnutí SSM a SRM na európskej úrovni. Toto sa však ukázalo ako nebenefičné a ohrozujúce aj pre SSM a SRM, keďže boli pri svojich rozhodnutiach takto limitované stabilitou, resp. nestabilitou systému ochrany vkladov, čo viedlo k zvýšeniu pravdepodobnosti finančnej nestability.

EDIS sa tak stal nástrojom na kompletizáciu Bankovej únie. Rozdiely medzi systémami ochrany vkladov znamenali, že ich spoľahlivosť zostala v závislosti so štátom, kde banka alebo vklady sídlili, ako aj v závislosti od toho, či banka zriadila cezhraničné pobočky alebo dcérske spoločnosti. EDIS by tak prerušil toto zostávajúce prepojenie bankového sektora s členskými štátmi tým, že by ho nahradil mechanizmom rozdelenia rizika.

Implementácia EDIS má byť uskutočnená v troch nadväzujúcich fázach, čo znamená, že na jednej strane sa má jeho význam progresívne zväčšovať, zatiaľ čo na druhej úloha DGS

zmenšovať s cieľom poskytnúť viac bezpečnosti a ochrany európskym držiteľom vkladov. Tretia a posledná fáza úplného poistenia má byť do činnosti uvedená v roku 2024. Do konca roka 2024 má tento systém pokryť 0,80 % všetkých vkladov v eurozóne v celkovej výške viac ako 50 miliárd eur.¹⁷ Na samite eurozóny 25. júna 2021 lídri zopakovali svoj plný záväzok dokončiť BÚ a vyzvali Euroskupinu v inkluzívnom formáte, aby „bezodkladne odsúhlasila postupný a časovo ohraničený pracovný plán“.¹⁸

1.7 Systémovo významné finančné inštitúcie (SIFI)

Nedávna finančná kríza poukázala na kľúčovú úlohu, ktorú zohrávajú niektoré veľké a komplexné finančné inštitúcie pri podkopávaní finančnej stability a teda aj na nevyhnutnosť regulačných a dozorných požiadaviek, ktoré zodpovedajú rizikám, ktoré predstavujú pre finančný systém a reálnu ekonomiku. Vďaka závažným dôsledkom, vyplývajúcim zo zlyhania dôležitých finančných inštitúcií na integritu a fungovanie finančného systému, sa totižto mnohokrát tieto inštitúcie nevyhýbali nadmerným rizikám, keďže bol rozšírený názor, že by boli priamo alebo nepriamo finančne podporené, ako tomu bolo aj v prípade finančnej krízy v rokoch 2008-2010. Efektívny režim riešenia krízových situácií by obnovil disciplínu na trhu, takže vlády by boli schopné na jednej strane nájsť riešenie pre zlyhávajúce inštitúcie bez použitia prostriedkov vnútroštátnych daňových poplatníkov a na druhej strane by sa vyhlí potenciálnemu sociálnemu narušeniu vyplývajúcemu z prerušenia bankových činností.

V apríli 2009 sa lídri G20 vo svojom „Vyhlásení o posilnení finančného systému“ dohodli, že všetky systémovo dôležité finančné inštitúcie, trhy a nástroje by mali podliehať primeranému stupňu regulácie a dohľadu. Skupina G20 poverila FSB úlohou dohliadať na konkrétne regulačné kroky a monitorovať implementáciu reformného programu. V tomto kontexte FSB vedie a koordinuje medzinárodnú snahu zameranú na znižovanie systémového rizika, morálneho hazardu a iných dôsledkov konceptu „*too big to fail*“.¹⁹

---

¹⁷ EU-wide guarantees for bank depositors: European Deposit Insurance Scheme: <https://www.sia-partners.com/en/news-and-publications/from-our-experts/eu-wide-guarantees-bank-depositors-european-deposit>

¹⁸ Legislative train schedule: [https://www.europarl.europa.eu/legislative-train/theme-an-economy-that-works-for-people/file-jd-european-deposit-insurance-scheme-\(edis\)](https://www.europarl.europa.eu/legislative-train/theme-an-economy-that-works-for-people/file-jd-european-deposit-insurance-scheme-(edis))

¹⁹ Recent regulatory initiatives to address the role of systemically important financial institutions: https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/fsr/art/ecb.fsrart201006_03.en.pdf

Zatiaľ pritom neexistuje celosvetovo dohodnutá definícia SIFI, hoci regulačné orgány navrhli a uplatňujú rôzne kritériá na označenie niektorých inštitúcií za systémovo rizikové. Finančné subjekty, ktorých zlyhanie alebo narušenie fungovania by mohlo vážne ovplyvniť finančný systém a širšiu ekonomiku v dôsledku ich veľkosti, zložitosti a systémovej prepojenosti, sa zvyčajne považujú za kandidátov na označenie SIFI. Veľké banky, poisťovne, burzy, zúčtovacie strediská, finančné spoločnosti a investičné fondy boli označené ako potenciálne alebo skutočne systémovo dôležité.²⁰ Pre tento účel preto systémovo významné finančné inštitúcie rozdeľujeme na bankové a nebankové subjekty.

1.7.1 Globálne systémovo významné banky (G-SIBs)

Globálne systémovo významné banky (G-SIBs) identifikuje FSB od roku 2011 po konzultácii s Bazilejským výborom pre bankový dohľad (BCBS) a vnútroštátnymi orgánmi. Za účelom obnovenia finančnej stability a zníženia pravdepodobnosti a závažnosti zlyhania G-SIBs, zvýšil BCBS schopnosť G-SIBs absorbovať straty prostredníctvom metodiky hodnotenia a súvisiacej požiadavky na vyššiu absorpciu strát (Higher Loss Absorbency – HLA). Okrem zoznamu G-SIBs sa vytvára zoznam bánk významných pre domáci trh D-SIBs. Táto listina sa aktualizuje každý november a aktuálna z novembra 2021 je priložená v prílohe č.1. Zoznam je založený na údajoch z konca roka 2020 a aktualizovanej metodike hodnotenia, ktorú BCBS zverejnil v júli 2013. Revidovaná metodika z roku 2018 sa bude uplatňovať až od roku 2022.²¹

1.7.1.1 Metodika identifikácie G-SIBs

BCBS zverejnila metodológiu identifikácie G-SIBs v roku 2011 a aktualizovala ju v rokoch 2013 a 2018. Bola postavená na meraní založeného na ukazovateľoch. Vybrané ukazovatele boli zvolené tak, aby odrážali rôzne aspekty toho, čo vytvára negatívne externality a robí banku kritickou pre stabilitu finančného systému. Metodika na určenie celosvetového systémového významu vychádzala z hľadiska potenciálneho vplyvu zlyhania banky na globálny finančný systém a širšiu ekonomiku, nie z hľadiska rizika

---

²⁰ Crowd-sourcing a better definition of a SIFI: <https://gcfp.mit.edu/wp-content/uploads/2016/04/SIFI-brief-final-2.pdf>

²¹ Global systemically important banks: updated assessment methodology and the higher loss absorbency requirement: <https://www.bis.org/publ/bcbs255.pdf>

pravdepodobnosti jej zlyhania. Rovnaká váha 20% je pripisovaná každej z piatich kategórií systémovej dôležitosti, ktoré sú znázornené v prílohe č.2 a sú nimi:

- **Cezhraničné aktivity.** Cieľom tohto ukazovateľa je zachytiť globálnu aktivitu bánk. Čím väčší je globálny dosah banky, tým ťažšia je koordinácia jej činností a tým rozsiahlejšie systémové riziko predstavuje jej zlyhanie. Využíva dva indikátory, ktorými sú cezhraničné pohľadávky a cezhraničné záväzky.
- **Veľkosť.** Zlyhanie banky, ktorá tvorí veľkú časť globálnych trhov, môže viesť k narušeniu globálnej ekonomiky, ako aj finančných trhov. Čím je banka väčšia, tým ťažšie sa jej činnosti nahrádzajú inými bankami, a tak sa zvyšuje šanca narušenia finančnej stability finančných trhov, na ktorých pôsobí. Veľkosť je preto kľúčovým meradlom systémoveho významu. Na meranie veľkosti sa používa jeden indikátor a to miera celkových expozícií použitá v pomere pákového efektu podľa Bazilej III.
- **Prepojenosť.** Systémový vplyv banky súvisí s jej viazanosťou s inými finančnými inštitúciami. V dôsledku vzájomnej prepojenosti sa môže finančná nákaza z jednej inštitúcie rýchlo šíriť na ďalšie, berúc do úvahy sieť zmluvných záväzkov, v ktorých tieto banky pôsobia. Na meranie vzájomnej prepojenosti sa používajú tri indikátory – finančné systémové aktíva, finančné systémové pasíva a emitované cenné papiere.
- **Nahraditeľnosť a rozsah poskytovaných služieb finančnému sektoru.** Systémový dopad zlyhania banky súvisí s jej stupňom nahraditeľnosti jednak ako účastníka na trhu, tak aj ako poskytovateľa služieb. Čím väčšia je úloha banky v určitej obchodnej oblasti alebo ako poskytovateľa služieb v základnej trhovej infraštruktúre (napr. platobné systémy), tým väčšie následky budú vyplývať z jej kolapsu a to z dôvodu vzniku medzery v poskytovaní daných služieb na trhu, ako aj zníženie toku likvidity trhu a infraštruktúry. Pri meraní sa pritom využívajú tri indikátory a to aktíva pod správou, platobná aktivita a upísané transakcie na dlhových a akciových trhoch.
- **Komplexnosť.** Systémový vplyv zlyhania banky súvisí s jej celkovou zložitosťou, teda s jej obchodnou, štrukturálnou a prevádzkovou komplexnosťou. Čím je banka zložitejšia, tým vyššie sú náklady a čas potrebný na jej rezolúciu. Na meranie

zložitosti sa používajú tri ukazovatele – nominálna hodnota mimoburzových (OTC) derivátov, Level 3 aktíva a cenné papiere na obchodovanie a na predaj.

1.7.1.2 Požiadavky na G-SIBs

Členské orgány FSB dohliadajú na uplatňovanie nasledujúcich požiadaviek na G-SIBs:

- **Vyššia kapitálová rezerva.** Od aktualizácie z novembra 2012 boli G-SIBs alokované do skupín zodpovedajúcich vyšším kapitálovým vankúšom, ktoré musia národné orgány držať v súlade s medzinárodnými štandardmi. Požiadavka HLA (Higher Loss Absorbency) musí byť splnená s kmeňovým kapitálom Tier 1, ako je definovaný v rámci Bazilej III. G-SIBs sú povinné držať dodatočný kapitál, ktorého výška závisí od ich skóre. Ako bolo objasnené v roku 2018, ak G-SIBs požiadavku HLA poruší, je povinný súhlasiť s plánom nápravy v časovom rámci, ktorý stanoví jeho orgán dohľadu. Kým tento plán nedokončí, podlieha obmedzeniam vyplácania dividend, ako aj iným opatreniam. Ak G-SIBs postúpi do vyššej skupiny, musí splniť dodatočnú požiadavku do 12 mesiacov. Naopak, ak skóre G-SIBs klesne, banka je okamžite zbavená svojej predchádzajúcej požiadavky HLA. Kapitálové požiadavky začínajú na 1,0% rizikovo vážených aktív pre najnižšiu skupinu a následne sa stupňujú o 0,5% s každou skupinou – teda sú 1,5%, 2%, 2,5% a v poslednej piatej skupine je kapitálová požiadavka 3,5 % RVA.²² Piata skupina je prázdna, no medzi kontrolami sa môže zaplniť. Ak by sa tak stalo, pridal by sa šiesty balík, ktorý by banky motivoval, aby ďalej nezvyšovali svoj systémový význam.
- **Celková kapacita pre absorpciu strát (TLAC).** Od G-SIBs sa vyžaduje, aby spĺňali štandard celkovej kapacity pre absorpciu strát (Total loss-absorbing capacity – TLAC) spolu s regulačnými kapitálovými požiadavkami stanovenými v Bazilej III. Predstavuje minimálny objem vlastného kapitálu a záväzkov, ktorý sú G-SIBs povinné držať a ktorý je schopný absorbovať straty v prípade ťažkostí banky, aby do rezolúcie vstupovali s dostatočným množstvom ako vlastného kapitálu, tak aj záväzkov pre dosiahnutie rezolúcie bez nutnosti využitia verejných zdrojov.

---

²² HLA implications and capital instruments : https://www.bis.org/fsi/fsisummaries/g-sib_framework.htm#_ftn1

- **Rezolúcia.** Jedným z cieľov FSB a BCBS bolo v prípade zlyhania banky zabezpečenie jej organizovanej rezolúcie za súčasnej minimalizácie dopadov. Do tejto oblasti požiadaviek zaraďujeme nielen plánovanie riešenia krízových situácií, ale aj pravidelné hodnotenie vypracovaných rezolúcií. Každá G-SIBs má povinnosť vypracovať ozdravný plán, v ktorom stanoví možné riešenia obnovy a stabilizácie pre prípady finančnej záťaže, kedy sa predpokladá jej budúce pokračovanie v činnosti. Keď aplikácia ozdravného plánu nie je možná alebo je neefektívna, pristupuje sa k rezolučnému plánu, ktorý vypracováva konkrétny orgán dohľadu v kooperácii s danou G-SIBs.
- **Vyššie očakávania dohľadu.** Môžeme sem zaradiť dohľad v kontexte interných kontrol, riadenia rizík, funkcií ich riadenia a možnosti zberu údajov o rizikách.²³

1.7.2 Iné systémovo významné inštitúcie (O-SII)

Ako iné systémovo dôležité inštitúcie (O-SII) v rámci EÚ označujeme inštitúcie, ktoré vzhľadom na svoju veľkosť a systémovú významnosť predstavujú väčšie riziko pre finančnú stabilitu. FSB naďalej používa označenie D-SIBs, teda domáce systémovo významné inštitúcie (*domestic systemically important banks*). Prostredníctvom racionálnych rozhodnutí tieto inštitúcie môžu pri maximalizácii súkromných výhod negatívne ovplyvniť systém a prispieť k deformáciám trhu.²⁴

Príslušné orgány, ako je tomu stanovené metodológiou v usmerneniach Európskeho orgánu pre bankovníctvo (EBA), majú posudzovať systémové riziko, ktoré vyvstáva z fungovania týchto inštitúcií a premieta sa do skóre od 0 do 10 000 bps²⁵, prideleného v prvej fáze na základe štyroch skupín povinných ukazovateľov hodnotenia, ako je to znázornené v prílohe č.3. Tieto ukazovatele zohľadňujú slabé stránky a negatívne udalosti z hľadiska finančnej stability. Príslušné orgány majú následne za úlohu identifikovať subjekty s celkovým hodnotením, ktoré je rovné alebo vyššie ako 350 bps. Táto hranica sa môže zvýšiť na 425 bps alebo znížiť na 275 bps, zohľadňujúc špecifiká bankového sektora

²³ 2021 List of Global Systemically Important Banks (G-SIBs): <https://www.fsb.org/wp-content/uploads/P231121.pdf>

²⁴ Other Systemically Important Institutions (O-SIIs): <https://www.eba.europa.eu/risk-analysis-and-data/other-systemically-important-institutions-o-siis->

²⁵ Bázické body, inak známe ako bps, sú mernou jednotkou používanou vo financiách na opis percentuálnej zmeny hodnoty finančných nástrojov alebo zmeny sadzby v indexe alebo inom benchmarku. Jeden bázický bod sa rovná 0,01 % (1/100 percenta) alebo 0,0001 v desatinnej forme.

daného členského štátu. V nasledujúcej fáze prostredníctvom iných kvantitatívnych a kvalitatívnych ukazovateľov príslušné orgány ďalej posudzujú inštitúcie, ktoré neboli identifikované ako O-SII, ale pre daný finančný systém sú špecifické a významné.

2. Cieľ práce, metodika práce a metódy skúmania

2.1 Cieľ práce

Hlavným cieľom mojej bakalárskej práce je vyhodnotenie zavedenia Bankovej únie a regulácie SIFI v podmienkach eurozóny. V predošlej kapitole sme sa venovali komplexnej teoretickej analýze udalostí a dôvodov, ktoré podnietili vznik Bankovej únie, ako aj dôsledkov, ktoré vyplývali z jej zavedenia. Následne sme pozornosť upriamili na rozbor troch pilierov Bankovej únie, vrátane ich funkcií a potrieb vzniku. Teoretickú časť sme zakončili problematikou metodológie definovania, ako aj uplatňovania regulácií v kontexte systémovo významných finančných inštitúcií s bližším zameraním na globálne systémovo významné banky.

V analytickej časti práce sa budeme venovať potvrdzovaniu, resp. vyvracaniu existencie asociácie medzi zakladajúcim/prístupujúcim statusom krajiny, teda tým, či sa jedná o jednu zo zakladajúcich krajín EÚ, resp. o jednu z tých, ktoré pristúpili do EÚ od roku 2004 a veľkosťou aktív v rámci eurozóny, ako aj analýze existencie asociácií medzi ďalšími vybranými ukazovateľmi bankových systémov.

2.2 Metodika práce a metódy skúmania

Vybrané ukazovatele podrobíme metódam asociačnej analýzy na základe elektronicky dostupnej literatúry – Sodomová, E. a kol.: Štatistika pre bakalárov (2016). Ako vzorku sme použili 13 krajín v rámci eurozóny, z toho šesť zakladajúcich krajín EÚ – Belgicko, Francúzsko, Holandsko, Luxembursko, Nemecko a Taliansko – a 7 krajín, ktoré do EÚ pristúpili od roku 2004 – Cyprus, Estónsko, Litva, Lotyšsko, Malta, Slovensko a Slovinsko. Údaje uvedené v tabuľkách 1. a 2. boli pre potreby našej analýzy zostavené na základe verejne dostupných informácií zverejnených na internetovej stránke European Banking Federation (EBF). Získané informácie sa vzťahujú k 31. decembru 2019 a boli publikované so zameraním na banky. Pre informácie vzťahujúce sa na rok 2019 sme sa rozhodli z dôvodu novo vzniknutých rozdielov spôsobených nerovnomerným dopadom pandémie COVID-19 a zavedenia represívnych opatrení v boji proti šíreniu vírusu, ktoré viedli k prudkému poklesu ekonomickej aktivity prostredníctvom exogénneho šoku a

zasiahli nielen eurozónu, ale aj globálnu ekonomiku a viedli k náhlej a hlbkej recesii. Celkovo sa hospodárstvo eurozóny v roku 2020 znížilo o 6,6 %, čo je najvyšší pokles od 2. svetovej vojny.²⁶ Keďže až 75-80% celého finančného systému v EÚ predstavujú banky, EBF na svoju analýzu využila úverové inštitúcie (Credit Institutions – CI), ako aj peňažné finančné inštitúcie (Monetary Financial Institutions – MFI), a teda uvedené charakteristiky sa budú vzťahovať aj na našu analýzu.²⁷

---

²⁶ CROITOROV, Olga et al. *Quarterly Report on the Euro Area (QREA): The macroeconomic impact of the COVID-19 pandemic in the euro area* [online]. 2021. ISSN 2443-8014.

²⁷ Statistical annex: <https://www.ebf.eu/facts-and-figures/statistical-annex/>

3. Výsledky práce a diskusia

V nasledujúcej časti sa budeme venovať overeniu našej hypotézy, ako aj analýze miery asociácie medzi vybranými ukazovateľmi bankového sektora v rámci krajín eurozóny.

Tabuľka 1. Vybrané ukazovatele bankových systémov zakladajúcich členských štátov eurozóny z decembra 2019

Krajina	Aktíva (mil. €)	Úvery (mil. €)	Vklady (mil. €)	Kapitál (mil. €)	Počet úverových inštitúcií
Belgicko	1 029 819	631 555	696 751	74 032	85
Francúzsko	9 321 264	5 696 791	5 060 763	647 319	407
Holandsko	2 414 926	1 392 417	1 231 861	145 774	94
Luxembursko	1 163 107	497 033	490 813	62 791	127
Nemecko	8 310 990	5 169 025	5 022 353	619 325	1 533
Taliansko	3 724 114	2 363 556	2 698 095	363 539	490

Zdroj: vlastné spracovanie

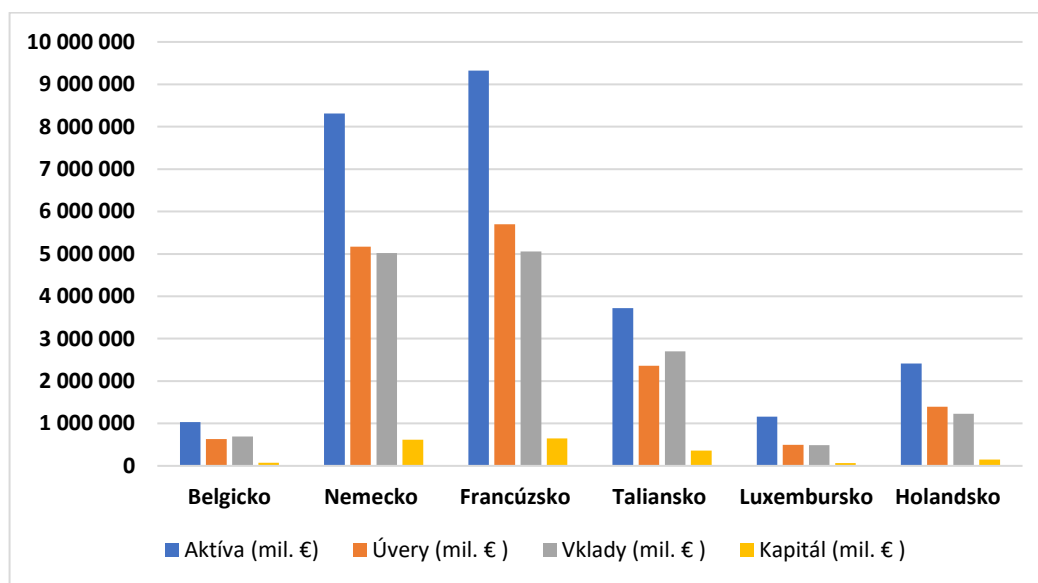
Tabuľka 2. Vybrané ukazovatele bankových systémov prístupujúcich členských štátov eurozóny od roku 2004 z decembra 2019

Krajina	Aktíva (mil. €)	Úvery (mil. €)	Vklady (mil. €)	Kapitál (mil. €)	Počet úverových inštitúcií
Cyprus	65 678	44 018	42 841	11 636	29
Estónsko	28 786	26 004	20 147	4 631	40
Litva	32 189	18 145	16 453	3 222	84
Lotyšsko	22 719	28 633	26 592	3 233	54
Malta	41 411	19 852	23 731	4 441	25
Slovensko	86 509	65 645	63 927	10 683	27
Slovinsko	42 666	29 921	33 609	5 041	17

Zdroj: vlastné spracovanie

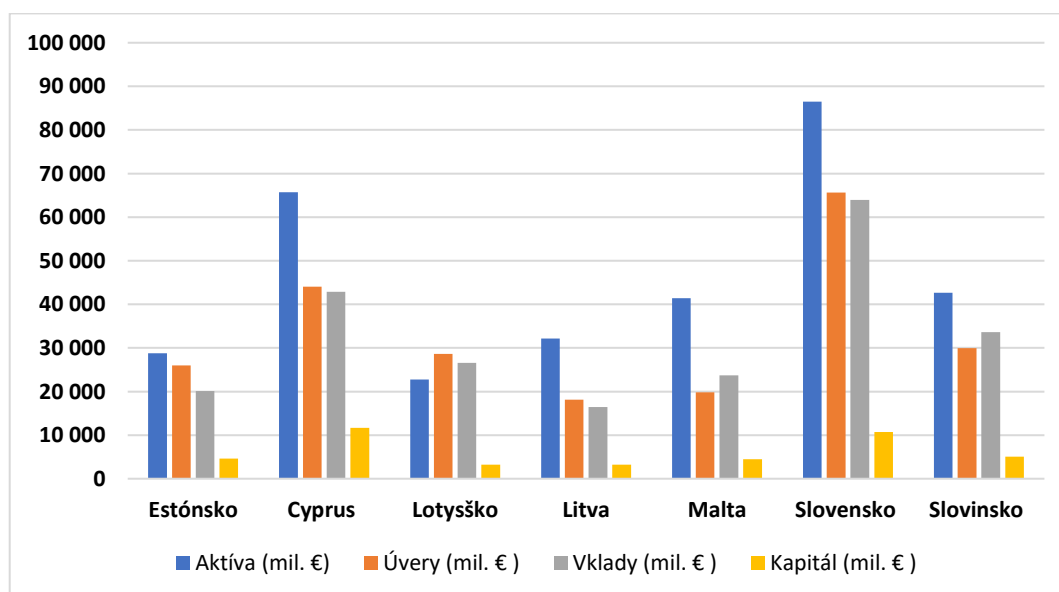
Uvedené údaje vybraných ukazovateľov bankových systémov, vyobrazených v tabuľkách 1. a 2., sme znázornili v rovnomenných grafických prevedeniach, ktoré sú vyobrazené nižšie. Graf 3., na rozdiel od grafu 1. a 2., zobrazuje počet úverových inštitúcií nielen v zakladajúcich, ale aj v prístupujúcich štátoch eurozóny.

Graf 1. Vybrané ukazovatele bankových systémov zakladajúcich členských štátov eurozóny z decembra 2019

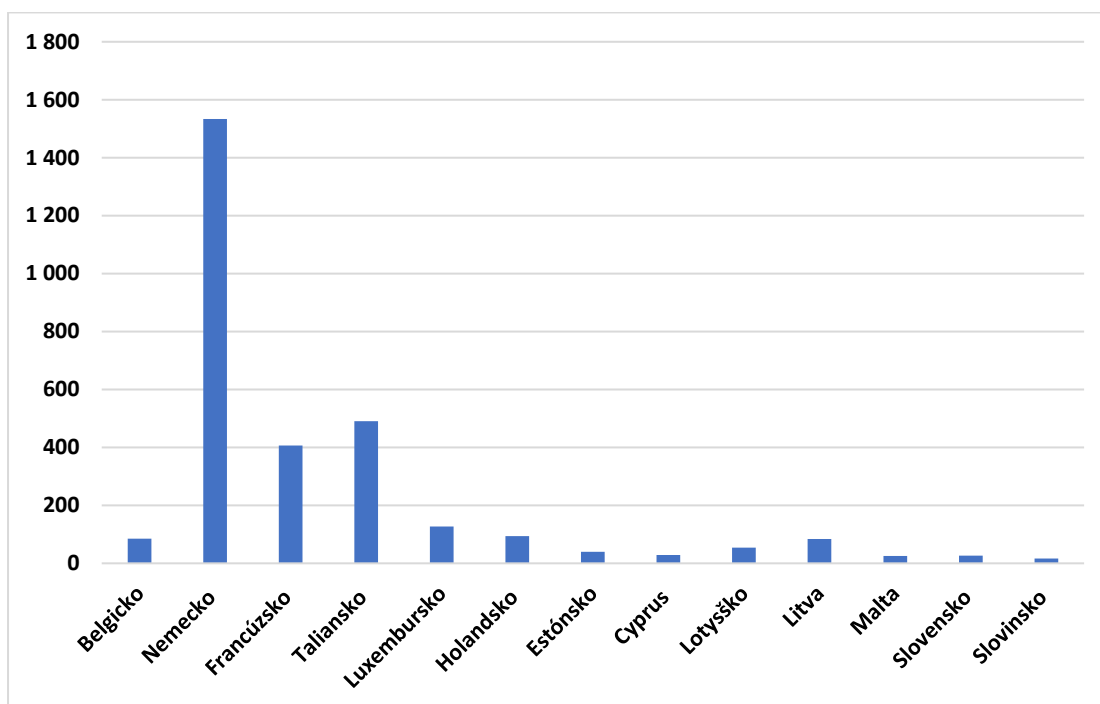
Zdroj: vlastné spracovanie

Graf 2. Vybrané ukazovatele bankových systémov prístupujúcich členských štátov eurozóny od roku 2004 z decembra 2019

Zdroj: vlastné spracovanie

Graf 3. Počet úverových inštitúcií v zakladajúcich a prístupujúcich členských štátoch eurozóny od roku 2004 z decembra 2019

Zdroj: vlastné spracovanie

Keďže niektoré kategoriálne premenné, ktoré budeme porovnávať nie sú vyjadrené číselne, teda majú povahu slovných znakov (napr. zakladajúci/prístupujúci status členskej krajiny), pre potreby našej analýzy využijeme asociačnú analýzu, ktorá nám vyhodnotenie kontingencie umožní.²⁸

Hypotézu sme postavili nasledovne:

H_0 : Medzi veľkosťou aktív bankových sektorov a zakladajúcim/prístupujúcim statusom členskej krajiny eurozóny nie je asociácia.

H_1 : Medzi veľkosťou aktív bankových sektorov a zakladajúcim/prístupujúcim statusom členskej krajiny eurozóny existuje asociácia.

Na identifikáciu nízkej a vysokej veľkosti aktív sme využili mediánové hodnoty tohto kritéria, na základe čoho sme následne zhotovili asociačnú tabuľku, ktorá je vyobrazená nižšie.

²⁸ SODOMOVÁ, Eva a kol. Štatistika pre bakalárov. 2016. ISBN 978-80-225-4283-8.

Tabuľka 3. Asociačná tabuľka

	Veľkosť aktív vysoká	Veľkosť aktív nízka	Počet
Zakladajúce štáty	6	0	6
Pristupujúce štáty	1	6	7
Počet	7	6	13

Teoretické početnosti sme vypočítali na základe nasledovného vzťahu:

$$E_{ij} = \frac{(a_i) \times (b_j)}{n}$$

$$E_{11} = \frac{6 \times 7}{13} \qquad E_{12} = \frac{6 \times 6}{13}$$

$$E_{21} = \frac{7 \times 7}{13} \qquad E_{22} = \frac{7 \times 6}{13}$$

Výsledky teoretických početností sme zapísali do tabuľky teoretických početností.

Tabuľka 4. Tabuľka teoretických početností

	Veľkosť aktív vysoká	Veľkosť aktív nízka	Počet
Zakladajúce štáty	3,230769	2,769231	6
Pristupujúce štáty	3,769231	3,230769	7
Počet	7	6	13

Na zistenie asociácie medzi skúmanými premennými sme porovnali zhody teoretických početností so skutočne zistenými početnosťami prostredníctvom Pearsonovho χ^2 testu o nezávislosti a výpočtu Pearsonovho koeficientu χ^2 .

$$\chi^2 = \sum_{i=1}^s \sum_{j=1}^r \frac{(O_{ij} - E_{ij})^2}{E_{ij}} =$$

$$\frac{(6-3,230769)^2}{3,230769} + \frac{(0-2,769231)^2}{2,769231} + \frac{(1-3,769231)^2}{3,769231} + \frac{(6-3,230769)^2}{3,230769} = 9,551022$$

Tabuľková hodnota $\chi^2_{0,95}$ je na úrovni 3,841. Keďže naša výsledná hodnota χ^2 sa nachádza v kritickej oblasti, teda v oblasti zamietnutia H_0 , medzi sledovanými znakmi sa nachádza štatisticky významná asociácia.

Analogicky sme spravili asociačné analýzy pre ďalšie dvojice ukazovateľov a výsledky sme zapísali do tabuľky 5.

Tabuľka 5. Miery asociácie medzi ukazovateľmi bankového sektora eurozóny

Kritérium 1	Kritérium 2	χ^2	Asociácia potvrdená
Veľkosť aktív	Úvery	13	Áno
Veľkosť aktív	Vklady	13	Áno
Veľkosť aktív	Veľkosť kapitálu	6,197845	Áno
Zakladajúci/prístupujúci status	Veľkosť kapitálu	9,551022	Áno
Úverové inštitúcie	Vklady	6,197845	Áno

3.1 Diskusia

Z výsledkov našej asociačnej analýzy vyplýva, že bola potvrdená nielen naša hypotéza, a teda nielen štatisticky významná asociácia medzi zakladajúcim/prístupujúcim statusom a aktívami členských krajín v rámci eurozóny, ale aj súvislosť medzi ďalšími, nami vybranými, ukazovateľmi bankového sektora. Z výsledkov teda vyvstáva skutočnosť, že napriek zavedeniu jednotnej regulácie, ktorá vychádza z regulačných usmernení a opatrení daných zavedením Bankovej únie, na jednotlivé členské štáty dopadá rozdielne a stále do istej miery podlieha jednotlivým charakteristikám vnútroštátnych regulácií, ako aj vplyvom externých faktorov.

Napriek tomu, že mnohé dôležité regulácie sa už teraz uskutočňujú na európskej úrovni, vnútroštátne regulačné orgány stále majú priestor na presadzovanie svojich vlastných pravidiel, ktoré odzrkadľujú jedinečnosť charakteristík každého finančného systému, ako aj pomerov v krajine samotnej, samozrejme, ak toto nie je v rozpore s pravidlami na európskej úrovni. Taktiež môžu existovať rozdiely vyplývajúce z do určitej miery rozdielnej interpretácie a implementácie pravidiel v kontexte posudzovania žiadostí o bankový dohľad, napr. frekvencia a miera implementácie právomoci zakazovať alebo odradzovať od činností, ktoré považujú dozorcovia za nebezpečné.

Národné rozdiely v dopade regulácií v rámci bankového dohľadu môžu taktiež vyplývať aj z konkrétneho právneho a politického systému danej členskej krajiny, keďže bankový systém je významnou súčasťou ekonomiky. Ako teoretický príklad nám môžu slúžiť nadchádzajúce voľby, kedy politici môžu mať tendenciu vplývať na banky, aby boli úvery lacnejšie a dostupnejšie, a teda aby aj ekonomika rástla rýchlejšie. Ďalším takýmto príkladom môže byť aj situácia, kedy je štát značným vlastníkom podielov v určitom priemyselnom odvetví, a teda aj bude mať tendenciu ovplyvňovať pridelovanie úverov bankami pre zvýhodnenie preferovaného sektora hospodárstva.

Pri podrobení nami vybraných ukazovateľov metódam asociačnej analýzy sme čelili určitým limitáciám. Ako už bolo spomínané, pre potreby našej analýzy sme si zvolili dáta k roku 2019 pre obmedzenie vplyvu nerovnomerných dopadov pandémie COVID-19 na ekonomiku jednotlivých členských štátov. Na druhej strane vďaka tomuto rozhodnutiu naše výsledky neodzrkadľujú problémy, ktorým trh momentálne čelí a z tohto dôvodu by sa výsledky získané na báze aktuálnych dát mohli líšiť. Naše výsledky mohol taktiež ovplyvniť fakt, že práve zakladajúce krajiny v porovnaní s prístupujúcimi disponujú väčšou rozlohou, vyšším počtom obyvateľov, jednými z najväčších bánk v rámci Európskej únie, ako aj väčšou prepojenosťou ekonomík s celosvetovým trhom.

ZÁVER

Finančná kríza poukázala na nevyhnutnosť vytvorenia systémovej ochrany bankového sektora a hrozbu prepojenosti zdravia bánk so zdravím jednotlivých štátov, kedy boli na záchranu bánk použité verejné prostriedky, čo okrem morálneho rizika viedlo k preklopeniu do krízy štátneho dlhu, ktorého kupcami boli častokrát samotné banky a čo, ako už z uvedeného vyplýva, viedlo ku vzniku začarovaného cyklu, ktorý predstavoval hrozbu vzniku inflačnej špirály.

Keďže táto hrozba do veľkej miery vyplývala z tendencie bánk podstupovať príliš veľké riziká a z toho vyplývajúcich problémov likvidity aktív a kapitálovej primeranosti bánk, pristúpilo sa k prechodu z Bazilej II, ktorý sa ukázal ako nepostačujúci, na Bazilej III, ktorého zavedené regulácie boli okrem iného zamerané najmä na snahu o proticyklickosť vývoja a reguláciu veľkosti kapitálu, ktorý by bol v obdobiach krízy schopný možné straty znášať a naopak v obdobiach rozmachu podliehať obmedzeniam, ktoré by zabráňovali podstupovaniu nadmerného rizika. Zavedené boli teda štandardy o kapitálovej primeranosti bánk, ako aj proticyklickej kapitálovej rezervy, ktorých primárnym cieľom bol boj proti tendencii finančného systému k procyklickosti a naopak posilnenie odolnosti bankového sektora v obdobiach krízy. Toto by mali docieľiť zabezpečením prísunu úverov do ekonomiky v časoch nepriazne a na druhej strane tlmením nadmerného rastu úverov v časoch rozmachu regulačnými kapitálovými požiadavkami s hrozbou obmedzení v podobe rozdelenia kapitálu v prípade nesplňania minimálnych požiadaviek.

Predmetom skúmania našej bakalárskej práce bolo poskytnutie ucelenej analýzy zavedenia Bankovej únie a regulácie SIFI v podmienkach eurozóny, k docieleniu čoho sme sa snažili ako priblížením uvedenej problematiky teoretickým úvodom, tak aj podrobením vybraných ukazovateľov bankového sektora metódam asociačnej analýzy v praktickej časti práce. Napriek zavedeniu jednotnej regulácie a snahe o čoraz väčšiu integrovanosť v rámci jednotnej menovej únie, akou je eurozóna, stále medzi jednotlivými členskými štátmi existujú značné rozdiely v dopadoch tejto regulácie, na čo poukazujú aj výsledky našej asociačnej analýzy.

Osobne si myslím, že zatiaľ čo Banková únia na celoeurópskej úrovni by bola žiadúca, jej vznik, ako aj súčasná implementácia jej dvoch pilierov v rámci eurozóny boli priam

nevyhnutné pre posun k stabilnejšiemu finančnému systému a posilneniu jednotnej menovej únie. Napriek tomuto kroku správnym smerom si myslím, že stále Banková únia čelí mnohým výzvam, ktoré sú možno náročné, no nie nevyriešiteľné. Za prvé, ako jedno zo slabých miest v rámci regulácií, vyplývajúcich zo zavedenia Bankovej únie, považujem stagnáciu jej tretieho piliera, ktorý predstavuje EDIS a z toho vyplývajúce poistenie vkladov na národnej úrovni, keďže v rozdielnych členských štátoch sa môže miera dôvery vo vklady líšiť, a teda aj touto cestou zostáva prepojenie medzi zdravím bánk a členských štátov. Za druhé, v snahe identifikovať SIFI, ako aj potrebné regulačné opatrenia, ktoré by sa na tieto inštitúcie vzťahovali, bolo menej pozornosti venované menším a stredným bankám, ktoré často disponujú menšou kapacitou znášať straty v obdobiach nepriazne, čo v prípade ich zlyhania stále predstavuje výzvu pre finančnú stabilitu, ako aj možnú hrozbu pre vznik morálneho hazardu. V neposlednom rade by som ešte poznamenal, že vplyv Bankovej únie na bankový sektor celkovo považujem za pozitívny, no myslím si, že by bolo vhodné, aby sa jej súčasťou stali viaceré krajiny, aj na dobrovoľnom základe.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

Knižné zdroje

1. ANDENAS, Mads and DEIPENBROCK Gudula. *Regulating and Supervising European Financial Markets: More Risks than Achievements*. Switzerland: Springer, 2016. 437 pages. ISBN 978-33-19321-74-5.
2. BECK, Thorsten. *Banking Union for Europe: Risks and Challenges*. London: Centre for Economic Policy Research, 2012. 152 pages. ISBN 978-19-07142-57-4.
3. CAVALLO, Giulia Rosa Maria. *European Banking Union: An Immediate Tool for Euro Crisis Management and a Long-Term Project for the Single Market*. Istituto Affari Internazionali (IAI), 2014. 34 pages. ISBN 978-88-98650-16-3.
4. HOWARTH, David and QUAGLIA Lucia. *The Political Economy of European Banking Union*. 1st Edition. United Kingdom: Oxford University Press, 2016. 256 pages. ISBN 978-0-19-872792-7.
5. SODOMOVÁ, Eva a kol. *Štatistika pre bakalárov*. 3. vydanie. Bratislava: Ekonóm, 2016. 257 s. ISBN 978-80-225-4283-8
6. TEIXEIRA, Pedro Gustavo. *The Legal History of the European Banking Union: How European Law Led to the Supranational Integration of the Single Financial Market*. 1st Edition. Oxford, New York: Hart Publishing, Bloomsbury Publishing, 2020. 368 pages. ISBN 978-1-50994-063-9.

Zborníky a periodiká

1. SZPYRC, Miroslav a NOVOTA Daniel. *Bazilejské dohody o kapitáli a kapitálová primeranosť bánk v SR* [online]. In: BIATEC: odborný bankový časopis. Bratislava: Národná banka Slovenska, 2013, roč. 21, č. 7, s. 24-27. [cit. 2022-04-04]. ISSN 1335-0900. Dostupné na: https://www.nbs.sk/img/Documents/PUBLIK_NBS_FSR/Biatec/Rok2013/07-2013/06_biatec13-7_szpyrc.pdf
2. CROITOROV, Olga et al. *Quarterly Report on the Euro Area (QREA): The macroeconomic impact of the COVID-19 pandemic in the euro area* [online]. Brussels: Directorate General Economic and Financial Affairs (DG ECFIN), European Commission, 2021, Vol. 20, No. 2, pages 7-16. [cit. 2022-05-06]. ISSN 2443-8014. Dostupné na: https://ec.europa.eu/info/publications/quarterly-report-euro-area-qrea-vol-20-no-2-2021_en

Internetové zdroje

1. https://www.europarl.europa.eu/ftu/pdf/sk/FTU_2.6.1.pdf
2. <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/sk/sheet/88/bankova-unia>
3. <https://www.bankingsupervision.europa.eu/about/bankingunion/html/index.en.html>
4. <https://www.bankingsupervision.europa.eu/about/thessm/html/index.en.html>
5. <https://www.bankingsupervision.europa.eu/banking/list/criteria/html/index.en.html>
6. https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/banking-union/single-resolution-mechanism_en
7. <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2012:0280:FIN:SK:PDF>
8. <https://www.nbb.be/en/financial-oversight/prudential-supervision/single-supervisory-mechanism-ssm#why-do-we-need-the-ssm>
9. <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/sk/sheet/79/historia-hospodarskej-a-menovej-unie>
10. https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/financial-supervision-and-risk-management/managing-risks-banks-and-financial-institutions/bank-recovery-and-resolution_en
11. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0059&from=EN>
12. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/sk/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019L0879&from=EN>
13. <https://www.srb.europa.eu/en>
14. <https://www.srb.europa.eu/en/content/single-resolution-fund>
15. <https://www.srb.europa.eu/en/content/single-resolution-fund-grows-eu104-billion-reach-eu52-billion>
16. <https://www.bundesfinanzministerium.de/Content/EN/Standardartikel/Topics/Europe/Our-Union/banking-union.html>
17. <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST%207152%202014%20INIT/EN/pdf>
18. https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/banking-union/european-deposit-insurance-scheme_en
19. <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/banking-union/single-rulebook/deposit-guarantee-schemes/>
20. <https://www.sia-partners.com/en/news-and-publications/from-our-experts/eu-wide-guarantees-bank-depositors-european-deposit>

21. [https://www.europarl.europa.eu/legislative-train/theme-an-economy-that-works-for-people/file-jd-european-deposit-insurance-scheme-\(edis\)](https://www.europarl.europa.eu/legislative-train/theme-an-economy-that-works-for-people/file-jd-european-deposit-insurance-scheme-(edis))
22. <https://gcfp.mit.edu/wp-content/uploads/2016/04/SIFI-brief-final-2.pdf>
23. https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/fsr/art/ecb.fsrart201006_03.en.pdf
24. <https://www.bis.org/publ/bcbs255.pdf>
25. <https://www.fsb.org/wp-content/uploads/P231121.pdf>
26. https://www.bis.org/fsi/fsisummaries/g-sib_framework.pdf
27. <https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/documents/10180/930752/964fa8c7-6f7c-431a-8c34-82d42d112d91/EBA-GL-2014-10%20%28Guidelines%20on%20O-SIIs%20Assessment%29.pdf?retry=1>
28. https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/documents/10180/1045622/30194637-40b0-46b0-b0d6-3a41e24450fc/EBA-GL-2014-10_SK_GL%20on%20O-siis.pdf?retry=1
29. <https://www.eba.europa.eu/risk-analysis-and-data/other-systemically-important-institutions-o-siis->
30. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/hr/MEMO_14_244
31. <https://www.ebf.eu/facts-and-figures/statistical-annex/>

ZOZNAM PRÍLOH

Príloha č.1 Zoznam G-SIBs k novembru 2021

Príloha č.2 Individuálne indikátory a váhy

Príloha č.3 Povinné ukazovatele hodnotenia

Príloha č. 1 – Zoznam G-SIBs k novembru 2021

G-SIBs k novembru 2021 alokované do skupín zodpovedajúcich požadovaným úrovniam dodatočných kapitálových rezerv

Skupina	G-SIBs v abecednom poradí v skupinách
5 (3.5%)	(Prázdne)
4 (2.5%)	JP Morgan Chase
3 (2.0%)	BNP Paribas Citigroup HSBC
2 (1.5%)	Bank of America Bank of China Barclays China Construction Bank Deutsche Bank Goldman Sachs Industrial and Commercial Bank of China Mitsubishi UFJ FG
1 (1.0%)	Agricultural Bank of China Bank of New York Mellon Credit Suisse Groupe BPCE Groupe Crédit Agricole ING Bank Mizuho FG Morgan Stanley Royal Bank of Canada Santander Société Générale Standard Chartered State Street Sumitomo Mitsui FG Toronto Dominion UBS UniCredit Wells Fargo

Zdroj: FSB 2021, s.3

Príloha č. 2 – Individuálne indikátory a váhy

Prístup merania založený na indikátoroch		
Kategória (a váha)	Individuálny indikátor	Váha indikátora
Cezhraničné aktivity (20%)	Cezhraničné pohľadávky	10%
	Cezhraničné záväzky	10%
Veľkosť (20%)	Celková expozícia definovaná skrz Bazilej III ukazovateľ finančnej páky*	20%
Prepojenosť (20%)	Finančné systémové aktíva*	6.67%
	Finančné systémové pasíva*	6.67%
	Emitované cenné papiere*	6.67%
Nahraditeľnosť / Rozsah poskytovaných služieb finančnému sektoru (20%)	Aktíva pod správou	6.67%
	Platobná aktivita	6.67%
	Underwriting transakcie na dlhových a kapitálových trhoch	3.33%
	Objem obchodov	3.33%
Komplexnosť (20%)	Nominálna hodnota OTC derivátov*	6.67%
	Level 3 aktíva*	6.67%
	HFT a AFS cenné papiere	6.67%

*Rozšírený rozsah konsolidácie o poisťovacie činnosti.

Zdroj: Bank for International Settlements 2018, s.9

Príloha č. 3 – Povinné ukazovatele hodnotenia

Kritérium	Ukazovatele	Váha
Veľkosť	Celkové aktíva	25,00 %
Význam (vrátane nahraditeľnosti/infraštruktúry finančného systému)	Hodnota domácich platobných transakcií	8,33 %
	Vklady vkladateľov súkromného sektora v rámci EÚ	8,33 %
	Úvery poskytované príjemcom súkromného sektora v rámci EÚ	8,33 %
Zložitosť/cezhraničná činnosť	Hodnota OTC derivátov (pomyselná)	8,33 %
	Pasíva zahŕňajúce viaceré jurisdikcie	8,33 %
	Pohľadávky zahŕňajúce viaceré jurisdikcie	8,33 %
Prepojenie	Pasíva v rámci finančného systému	8,33 %
	Aktíva v rámci finančného systému	8,33 %
	Nesplatené dlhové cenné papiere	8,33 %

Zdroj: EBA 2014, s.9